

4. Про Державний земельний кадастр. Закон України від 7 липня 2011 року № 3613-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2012. – №8. – Ст. 61.

5. Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень. Закон України від 1 липня 2004 року № 1952-IV (в редакції Закону № 1878-VI (1878-17) від 11 лютого 2010 року) // Відомості Верховної Ради України. – 2010. – №18. – Ст. 141.

*Кондратенко Д. Ю.,
аспірант кафедри земельного та аграрного права
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого*

***Правові засади регулювання обліку земель для забезпечення їх
раціонального використання***

Облік земельних ресурсів та його належне правове регулювання має вагомое значення для розвитку природоресурсного права в Україні. Систематичний, повний та достовірний облік земель суттєво впливає на ефективність управління земельними ресурсами, яке, у свою чергу, є важливою передумовою раціонального їх використання. А саме такі суспільні відносини, які існують з приводу раціонального використання і охорони природних ресурсів, об'єктів природи держави, і виступають предметом вивчення науки природоресурсного права. Тобто метою таких суспільних відносин є найбільш ефективне використання природних ресурсів з максимальним піклуванням про їх охорону і відновлення та забезпечення в цілому безпечного середовища існування людини. Саме тому питання обліку земель у наш час є досить актуальним, зокрема і в межах науки природоресурсного права.

Визначенню сутності обліку земель присвячено роботи Дегтярьова І.В., Лебедєвої Т.М., Чешева А.С. та ін. Різні аспекти управління земельними

ресурсами вивчали науковці М. Гарбуз, Д. Добряк, М. Лавейкін, М. Федоров тощо. Можливості розвитку природоресурсного права в Україні досліджувалися В.І. Андрейцевим, Ю.О. Вовком, А.П. Гетьманом, І.І. Каракашом та ін. Однак у науковій літературі недостатньо уваги приділено комплексному дослідженню питань правового регулювання обліку земель та його впливу на ефективне та раціональне використання земельних ресурсів як важливої складової предмета природоресурсного права.

Законодавство України не надає визначення обліку земель, однак у науковій літературі зустрічаються різні варіанти тлумачення цього поняття. Так, зокрема, І.В. Дегтярьов робить висновок, що облік земель – це перш за все їх кількісне відображення та якісна характеристика, тобто будь-який облік, зокрема й земельний, дає кількісний вираз явищ, для яких характерна визначена якість. А.С. Чешев визначає земельний облік як державний захід щодо накопичення, систематизації й аналізу різноманітних відомостей про кількість, розміщення, природний стан, господарське положення й використання земельних ресурсів. Т.М. Лебедева вважає, що кадастровий облік земель – це дії уповноваженого органу державної влади зі внесення в державний земельний кадастр, оброблення, систематизації та поновлення юридично значимих відомостей у системі державного земельного кадастру. На нашу думку, облік земель – це діяльність спеціально уповноважених державних органів щодо збору, нагромадження, оброблення, систематизації, зберігання та поновлення інформації з приводу кількісних та якісних характеристик земельних ділянок, що вноситься до системи державного земельного кадастру.

Джерелом інформації про земельні ресурси, необхідної для загальної характеристики земель, а також аналізу управління ними та їх використання, є дані державної статистичної звітності з кількісного обліку земель, яка ведеться в складі Державного земельного кадастру. Використання насамперед даних цього кадастру видається необхідним, оскільки він містить інформацію про землі всіх категорій і повинен вестися за єдиною методикою з іншими кадастрами.

Проаналізувавши наукову літературу, можемо виділити дві основні функції ДЗК: правову та інформаційну (регулюючу), які сприяють ефективному управлінню земельними ресурсами та їх використанню. Правова функція полягає у визнанні факту виникнення або припинення права власності і права користування земельними ділянками. Окрім того що ДЗК містить сукупність відомостей і документів про місця розташування та правовий режим цих ділянок. Завдяки інформаційній функції необхідною інформацією стосовно земельних ділянок забезпечуються всі зацікавлені особи та органи влади. Реалізація названих функцій створює можливість для регулювання земельних відносин, управління ними та організація їх раціонального використання.

У спеціальній літературі слушно підкреслюється, що саме із наведених вище функцій ДЗК впливають основні завдання здійснення обліку земель:

1. У сфері правових відносин – забезпечення розмежування прав власності на земельні ділянки між різними органами влади, особами; державна реєстрація прав на земельні ділянки та угоди, обумовлені ними; забезпечення стійкості господарського використання земель, територіальної (просторової), економічної та екологічної стійкості.

2. У сфері управління земельними ресурсами – надання повної та достовірної інформації для планування та управління земельними ресурсами на базі даних кількісного та якісного обліку земель; здійснення державного земельного контролю; моніторингу використання земель і поточних змін тощо.

3. У сфері інформаційних послуг – надання відповідним органам та особам достовірної земельно-кадастрової інформації; інформаційне забезпечення геодезичних, проектно-дослідних та інших робіт; інформаційна підтримка інших відомчих реєстрів та кадастрів.

Питання обліку земель в Україні регулюється на законодавчому рівні багатьма законодавчими актами, серед яких найвагомішими правовими джерелами слід вважати Земельний кодекс України та закон України «Про Державний земельний кадастр», оскільки саме вони дають найповніше

уявлення щодо питання обліку земельних ділянок. Процес обліку земель деталізується у підзаконних нормативно-правових актах, серед яких: накази Держкомстату, постанови та розпорядження Кабінету міністрів України, положення, затверджені Держкомземом тощо, які є часом неузгодженими між собою та певні положення яких на сьогодні вже є застарілими.

Таким чином, проаналізувавши основні визначення, функції та завдання обліку земель, можемо зробити висновок про його вагоме значення для ефективного управління та раціонального використання земельних ресурсів. Належні облік та реєстрація земель залежать, насамперед, від досконалості правового регулювання, яке на сьогодні потребує постійного оновлення та застосування систематичного і науково обґрунтованого підходу до його формування.

Копиця Є.М.

асистент кафедри екологічного права

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

***Історико-правові аспекти становлення та розвитку інституту
нормування у галузі охорони атмосферного повітря***

Постійне зростання негативного антропогенного впливу на атмосферне повітря призводить до погіршення екологічного стану довкілля, зростання захворюваності та підвищення ризику смертності серед населення. Ця проблема може бути вирішена у рамках екологічного нормування – одного із найскладніших та найбільш важливих правових інструментів охорони атмосферного повітря. А так як жодне явище неможливо ґрунтовно та всебічно дослідити без аналізу його історичного розвитку з оглядом на підстави та етапи його формування, актуальним є вивчення особливостей правового становлення та розвитку інституту нормування у галузі охорони атмосферного повітря.